

การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานขององค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษา : เทศบาลตำบลโซ่พิสัย อำเภอโซ่พิสัย จังหวัดบึงกาฬ*
THE INTEGRITY AND TRANSPARENCY ASSESSMENT (ITA) OF THE LOCAL
GOVERNMENTS OPERATION : CASE STUDY OF SOPHISAI SUB-DISTRICT
MUNICIPALITY BUNG KAN PROVINCE

พัชรนันท์ ตลาดทรัพย์

Phatthanant Taladsub

อนุชา นิลประพันธ์

Anuchar Ninprapan

กล้วยไม้ พรหมดี

Kluaymai Promdee

มหาวิทยาลัยขอนแก่น วิทยาเขตหนองคาย

Khon Kaen University, Nongkhai Campus, Thailand.

E-mail: Somsta@kku.ac.th

บทคัดย่อ

การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
กรณีศึกษา : เทศบาลตำบลโซ่พิสัย อำเภอโซ่พิสัย จังหวัดบึงกาฬ นี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลด้าน
คุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงาน และเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมด้านคุณธรรมและ
ความโปร่งใสในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลตำบลโซ่พิสัย อำเภอโซ่พิสัย
จังหวัดบึงกาฬ โดยดำเนินการวิจัยในลักษณะการวิจัยเชิงผสมผสาน แบ่งการประเมินออกเป็น 5 ดัชนี
ได้แก่ 1) ดัชนีความโปร่งใส 2) ดัชนีความรับผิดชอบ 3) ดัชนีความปลอดภัยจากการทุจริตในการปฏิบัติงาน
4) ดัชนีวัฒนธรรมคุณธรรมในองค์กร 5) ดัชนีคุณธรรมการทำงานในหน่วยงาน เก็บรวบรวมข้อมูลการ
ประเมินโดยใช้แบบสำรวจ 3 ประเภท ได้แก่ 1) แบบสำรวจความคิดเห็นผู้มีส่วนได้เสียภายใน 2) แบบ
สำรวจความคิดเห็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากภายนอก 3) สำรวจโดยใช้หลักฐานเชิงประจักษ์

ผลการประเมินโดยภาพรวมได้คะแนนเท่ากับร้อยละ 86.14 ซึ่งถือว่ามีความคุณธรรมและความ
โปร่งใสในการดำเนินงานในระดับสูง เมื่อจำแนกเป็นรายดัชนี พบว่า 1) ด้านความโปร่งใส ได้คะแนน
เท่ากับร้อยละ 88.32 ซึ่งมีผลการประเมินอยู่ในระดับสูงมาก 2) ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ได้คะแนน
เท่ากับร้อยละ 85.50 ซึ่งมีผลการประเมินอยู่ในระดับสูงมาก 3) ด้านความปลอดภัยจากการทุจริตในการ
ปฏิบัติงานได้คะแนนเท่ากับร้อยละ 87.10 ซึ่งมีผลการประเมินอยู่ในระดับสูงมาก 4) ด้านวัฒนธรรมใน

*Received: 27 July 2021; Revised: 6 December 2021; Accepted: 8 December 2021

องค์กร ได้คะแนนเท่ากับร้อยละ 78.13 ซึ่งมีผลการประเมินอยู่ในระดับสูงมาก และ 5) ด้านคุณธรรม
การทำงานในหน่วยงาน ได้คะแนนเท่ากับร้อยละ 89.54 ซึ่งมีผลการประเมินอยู่ในระดับสูงมาก

คำสำคัญ: การประเมิน, คุณธรรม, ความโปร่งใส, องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

Abstract

The Integrity and Transparency Assessment (ITA) of the Local Governments Operation: Case Study of Sophisai Sub-District Municipality Bung Kan Province aimed to assess the integrity and transparency of the operation. And suggest guidelines for promoting integrity and transparency in the operation of local administrative organizations. Sophisai Sub-district Municipality, Sophisai District, Bung Kan Province. This was mixed-method research. The assessment was divided into 5 indices, as follows: 1) transparency index; 2) accountability index; 3) corruption-free index; 4) integrity culture index; and 5) work integrity index. Assessment data was collected using three types of surveys as: 1) Internal Integrity and Transparency (IIT); 2) External Integrity and Transparency Assessment (EIT); 3) Evidence-Based Transparency Assessment (EBIT).

The overall assessment result was equal to 86.14% which was considered a high level of integrity and transparency in operations. When classified by index, it was found that 1) transparency received a score of 88.32% which was a very high level of assessment. 2) Accountability received a score of 85.50% which was a very high level of assessment. 3) Corruption free received a score of 87.10% which was a very high level of assessment. 4) Integrity culture received a score of 78.13% which was a very high level of assessment. And 5) work integrity received a score of 89.54% which was a very high level of assessment.

Keyword: Assessment, Integrity, Transparency, Local Governments

บทนำ

การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใส ในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity & Transparency Assessment) หรือ ITA ได้ถูกกำหนดเป็นมาตรการเสริมเชิงบวกด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในยุทธศาสตร์ชาติ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2556-2560) และคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการประชุมครั้งที่ 500-65/2556 เมื่อวันที่ 29 สิงหาคม 2556 ได้มีมติเห็นชอบในหลักการให้นำระบบการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐให้สูงขึ้น ต่อมาเมื่อวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2558 คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบให้หน่วยงานภาครัฐแปลงแนวทางและมาตรการตามยุทธศาสตร์ชาติ ว่าด้วยการป้องกันและ

ปราบปรามการทุจริต ระยะที่ 2 ไปสู่การปฏิบัติ โดยกำหนดไว้ในแผนปฏิปัติราชการ 4 ปี และแผนปฏิปัติราชการประจำปี (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, 2560) ซึ่งเป็นไปตามนโยบายของพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ที่ได้กำหนดไว้ในข้อ 10 เรื่อง การส่งเสริมการบริหารราชการแผ่นดินที่มีธรรมาภิบาล และการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในภาครัฐ โดยคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบ เมื่อวันที่ 5 มกราคม 2559 ให้หน่วยงานภาครัฐทุกหน่วยงานให้ความร่วมมือและเข้าร่วมการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ โดยใช้แนวทางและเครื่องมือการประเมิน ตามที่สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ หรือสำนักงาน ป.ป.ช. กำหนด นอกจากนี้ ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ 3 (พ.ศ.2560-2564) ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 ได้กำหนดให้การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสเป็นกลยุทธ์สำคัญในการป้องกันการทุจริตเชิงรุก (พัชรา สีนลอยมา และคณะ, 2560) โดยมุ่งหวังให้หน่วยงานภาครัฐที่เข้ารับการประเมินได้รับทราบผลการประเมินและแนวทางในการพัฒนา และยกระดับหน่วยงานในด้านคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานได้อย่างเหมาะสม

การขับเคลื่อนการประเมิน ITA ได้เริ่มดำเนินการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน จำแนกการดำเนินงานออกเป็น 5 ส่วน ได้แก่ (1) สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ รับผิดชอบประเมิน องค์การอิสระ องค์การอัยการ ศาล (เฉพาะหน่วยงานตุลาการ) หน่วยงานในสังกัดรัฐสภา สำนักงานสภาที่ปรึกษา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ องค์การมหาชน และกรุงเทพมหานคร (2) สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ รับผิดชอบประเมิน หน่วยงานภาครัฐระดับกรม และส่วนราชการระดับจังหวัด (3) สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา รับผิดชอบประเมิน สถาบันอุดมศึกษา (4) สำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ รับผิดชอบประเมิน รัฐวิสาหกิจ (5) กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น รับผิดชอบประเมิน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาลนคร เทศบาลเมือง เทศบาลตำบล องค์การบริหารส่วนตำบล และองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ (เมืองพัทยา) โดยในปีงบประมาณ พ.ศ.2560 มีหน่วยงานภาครัฐเข้าร่วมโครงการทั้งสิ้น จำนวน 8,294 หน่วยงาน (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, 2560) จึงกล่าวได้ว่าเป็นการประเมินด้านธรรมาภิบาลและการบริหารจัดการภาครัฐ ที่มีขนาดใหญ่ที่สุดของประเทศไทยในปัจจุบัน

สำหรับการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดบึงกาฬนั้น สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดบึงกาฬ เป็นผู้รับผิดชอบงบประมาณและดำเนินการประเมิน จำนวน 59 หน่วยงาน ประกอบด้วย เทศบาลตำบล 18 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล 41 แห่ง และได้มอบหมายให้ มหาวิทยาลัยขอนแก่น เป็นหน่วยงานกลางในการประเมินผลด้านคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นใน

จังหวัดบึงกาฬ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 ซึ่งรวมถึงเทศบาลตำบลโซ่พิสัย อำเภอโซ่พิสัย จังหวัดบึงกาฬด้วย

วัตถุประสงค์การประเมิน

1. เพื่อประเมินผลด้านคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลโซ่พิสัย อำเภอโซ่พิสัย จังหวัดบึงกาฬ
2. เพื่อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมด้านคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลโซ่พิสัย อำเภอโซ่พิสัย จังหวัดบึงกาฬ

วิธีการประเมิน

การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ เป็นการประเมินที่มุ่งเน้นการสำรวจพฤติกรรมของหน่วยงานทั้งในระดับหน่วยงานและระดับบุคคล โดยกำหนดระเบียบวิธีการประเมินดังต่อไปนี้

1. ประชากรเป้าหมายและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกได้ออกเป็น 3 ส่วนดังนี้

- 1) เทศบาลโซ่พิสัย เป็นหน่วยงานที่ใช้ในการสำรวจหลักฐานเชิงประจักษ์
- 2) ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายในหน่วยงาน ได้แก่ เจ้าหน้าที่ภายในของหน่วยงานที่มีอายุการทำงานไม่น้อยกว่า 1 ปี ทำการคัดเลือกตัวอย่างจากกลุ่มประชากรเป้าหมายให้ครอบคลุมโครงสร้างของหน่วยงาน จำนวน 100 ราย
- 3) ผู้รับบริการหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอกหน่วยงาน ได้แก่ ผู้รับบริการหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอกหน่วยงาน ทำการคัดเลือกตัวอย่างจากกลุ่มประชากรเป้าหมาย โดยกระจายกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียให้ครอบคลุมทุกภารกิจของหน่วยงาน จำนวน 100 ราย

2. ระยะเวลาเวลาที่ประเมิน

กำหนดเงื่อนไขระยะเวลาที่ใช้ในการประเมินครั้งนี้ อยู่ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2559 ถึง วันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2560

3. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน การประเมินในครั้งนี้ ดำเนินการวิจัยในลักษณะการวิจัยเชิงผสมผสาน (Mixed Methods Research) โดยกำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน ดังนี้

- 1) แบบสำรวจหลักฐานเชิงประจักษ์ (Evidence-based Integrity & Transparency Assessment: EBIT) เก็บข้อมูลเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติและกระบวนการดำเนินงานของหน่วยงานที่รับการประเมิน โดยกำหนดแบบสำรวจเพื่อใช้ในการประเมินออกเป็น 2 รอบ ดังนี้ รอบที่ 1 ใช้ประเมินในดัชนีความพร้อมรับผิด รอบที่ 2 ใช้ประเมินในดัชนีความโปร่งใส ดัชนีวัฒนธรรมคุณธรรมในองค์กร และดัชนีคุณธรรมการทำงานในหน่วยงาน โดยข้อคำถามมีลักษณะแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) และคำถามปลายเปิด (Open-ended Questions)

2) แบบสำรวจความคิดเห็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายใน (Internal Integrity & Transparency Assessment: IIT) เก็บข้อมูลเกี่ยวกับการรับรู้หรือประสบการณ์ตรงของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายในหน่วยงานที่รับการประเมิน ใช้ประเมินในดัชนีความพร้อมรับผิด ดัชนีความปลอดภัยจากการทุจริตในการปฏิบัติงาน ดัชนีวัฒนธรรมคุณธรรมในองค์กร และดัชนีคุณธรรมการทำงานในหน่วยงาน โดยข้อคำถามมีลักษณะแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) และแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 4 ระดับ (น้อย ค่อนข้างน้อย ค่อนข้างมาก มาก)

3) แบบสำรวจความคิดเห็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอก (External Integrity & Transparency Assessment: EIT) เก็บข้อมูลเกี่ยวกับการรับรู้หรือประสบการณ์ตรงของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอกของหน่วยงานที่รับการประเมิน ใช้ประเมินในดัชนีความโปร่งใส ดัชนีความพร้อมรับผิด ดัชนีความปลอดภัยจากการทุจริตในการปฏิบัติงาน และดัชนีคุณธรรมการทำงานในหน่วยงาน โดยข้อคำถามมีลักษณะแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) และแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 4 ระดับ (น้อย ค่อนข้างน้อย ค่อนข้างมาก มาก)

4. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในครั้งนี้ กำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1) วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสำรวจใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ (EBIT) ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เป็นจริงจากเอกสาร/หลักฐาน หรือเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยจัดส่งแบบสำรวจ จำนวน 1 ชุดต่อ 1 หน่วยงาน พร้อมคำอธิบายให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เข้ารับการประเมิน ดำเนินการตอบแบบสำรวจตามความเป็นจริงพร้อมกับแนบเอกสาร/หลักฐาน หรือเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการอ้างอิงคำตอบในข้อคำถามนั้น

2) วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล แบบสำรวจความคิดเห็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายใน (IIT) ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยให้บุคลากรภายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เข้ารับการประเมินตอบแบบสำรวจด้วยตนเอง

3) แบบสำรวจความคิดเห็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอก (EIT) ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยให้ผู้รับบริการ/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของหน่วยงานที่เข้ารับการประเมินตอบแบบสำรวจด้วยตนเอง และในกรณีที่กลุ่มตัวอย่างไม่สามารถตอบแบบสำรวจด้วยตนเองได้ จะใช้วิธีสัมภาษณ์แบบเผชิญหน้า

4) วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลตัวชี้วัดเกี่ยวกับการถูกข่มขู่ความผิดของเจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน คณะที่ปรึกษาประสานงานกับสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดบึงกาฬ เพื่อจัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการถูกข่มขู่ความผิดของเจ้าหน้าที่ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจากสำนักงาน ป.ป.ช. และสำนักงาน ป.ป.ท.

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและการประมวลผลการประเมิน

1) การคิดคะแนนการประเมิน

- แบบสำรวจใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ (EBIT) จะมีการให้คะแนนตามคำตอบของแต่ละข้อคำถาม โดยพิจารณาตามเอกสารหลักฐานที่อ้างอิงประกอบคำตอบ ซึ่งมีหลักการให้คะแนน คือ หากคำตอบและหลักฐานที่แสดงประกอบมีความถูกต้องและชัดเจนตามคู่มือการประเมินหรือหลักการที่สำนักงาน ป.ป.ช. กำหนด จะให้คะแนนข้อละ 100 คะแนน และถ้าคำตอบและหลักฐานที่แสดงไม่ถูกต้องหรือไม่ชัดเจนเพียงพอจะให้คะแนน 0 คะแนน

- แบบสำรวจความคิดเห็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายใน (IIT) จะมีการให้คะแนนตามตัวเลือกคำตอบของแต่ละข้อคำถาม ซึ่งมีหลักการให้คะแนน คือ หากตัวเลือกคำตอบที่แสดงถึงพฤติกรรมที่มีคุณธรรมและความโปร่งใสมากจะให้คะแนนมาก ส่วนตัวเลือกคำตอบที่แสดงถึงพฤติกรรมที่มีคุณธรรมและความโปร่งใสน้อยจะให้คะแนนน้อย และแต่ละข้อคำถามจะมีคะแนนระหว่าง 0-100 คะแนน

- แบบสำรวจความคิดเห็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอก (EIT) จะมีการให้คะแนนตามตัวเลือกคำตอบของแต่ละข้อคำถาม ซึ่งมีหลักการให้คะแนน คือ หากตัวเลือกคำตอบที่แสดงถึงพฤติกรรมที่มีคุณธรรมและความโปร่งใสมากจะให้คะแนนมาก ส่วนตัวเลือกคำตอบที่แสดงถึงพฤติกรรมที่มีคุณธรรมและความโปร่งใสน้อยจะให้คะแนนน้อย และแต่ละข้อคำถามจะมีคะแนนระหว่าง 0-100 คะแนน

- ข้อมูลการถูกข่มขู่ความผิด จะเป็นการให้คะแนนโดยพิจารณาจากข้อมูลการถูกข่มขู่ความผิดจากสำนักงาน ป.ป.ช. และสำนักงาน ป.ป.ท. โดยหากเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานไม่มีการถูกข่มขู่ความผิดใดๆ จะให้คะแนน 100 คะแนน และหากเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานถูกข่มขู่ความผิด จะให้คะแนน 0 คะแนน ทั้งนี้จะพิจารณาจากเรื่องกล่าวหาที่มีมติข่มขู่ความผิดเกิดขึ้นในช่วงระหว่างวันที่ 1 กรกฎาคม 2559 ถึงวันที่ 30 เมษายน 2560 และเรื่องกล่าวหาที่นั้นจะต้องมีมูลเหตุแห่งความผิดเกิดขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2558

2) การประมวลผลคะแนน

ข้อมูลจากแบบสำรวจที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจะถูกบันทึกนำเข้าสู่โปรแกรมการประมวลผลคะแนน จากนั้นจะทำการตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของข้อมูลและจัดการข้อมูลตามหลักสถิติ เช่น ข้อมูล Error & Outlier และ ข้อมูล Miss Value เป็นต้น และจะประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการประเมินตามหลักการที่สำนักงาน ป.ป.ช. กำหนด โดยผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีคะแนนระหว่าง 0 – 100 คะแนน

3) เกณฑ์การประเมินผล

ค่าคะแนนของผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีค่าคะแนนระหว่าง 0-100 คะแนน โดยเกณฑ์การให้คะแนนคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ แบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

- 80 – 100 คะแนน คือ มีระดับคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานสูงมาก
 60 – 79.99 คะแนน คือ มีระดับคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานสูง
 40 – 59.99 คะแนน คือ มีระดับคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานปานกลาง
 20 – 39.99 คะแนน คือ มีระดับคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานต่ำ
 00 – 19.99 คะแนน คือ มีระดับคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานต่ำมาก

ผลการประเมิน

การประเมินผลคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (ITA) กรณีเทศบาลตำบลโซพิสัย อำเภอโซพิสัย จังหวัดบึงกาฬ สามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. จำนวนประชากรและจำนวนตัวอย่าง ดังตารางที่ 1

แบบสำรวจ	จำนวนประชากร	จำนวนตัวอย่าง
Internal Integrity and Transparency Assessment	95	95
External Integrity and Transparency Assessment	300	100
รวม	395	195

2. ลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ตามแบบแบบสำรวจผู้มีส่วนได้เสียภายใน (IIT) และผู้มีส่วนได้เสียภายนอก (EIT) ของเทศบาลตำบลโซพิสัย ดังตารางที่ 2

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายใน (IIT)			ผู้มีส่วนได้เสียภายนอก (EIT)	
ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
อายุ				
ต่ำกว่า 20 ปี	1	1.05	11	11
20-40 ปี	38	40	40	40
41-60 ปี	47	47	43	43
มากกว่า 60 ปี	9	9.47	6	6
รวม	95	100	100	100
เพศ				
ชาย	51	53.68	47	47
หญิง	44	46.32	53	53
รวม	95	100	100	100

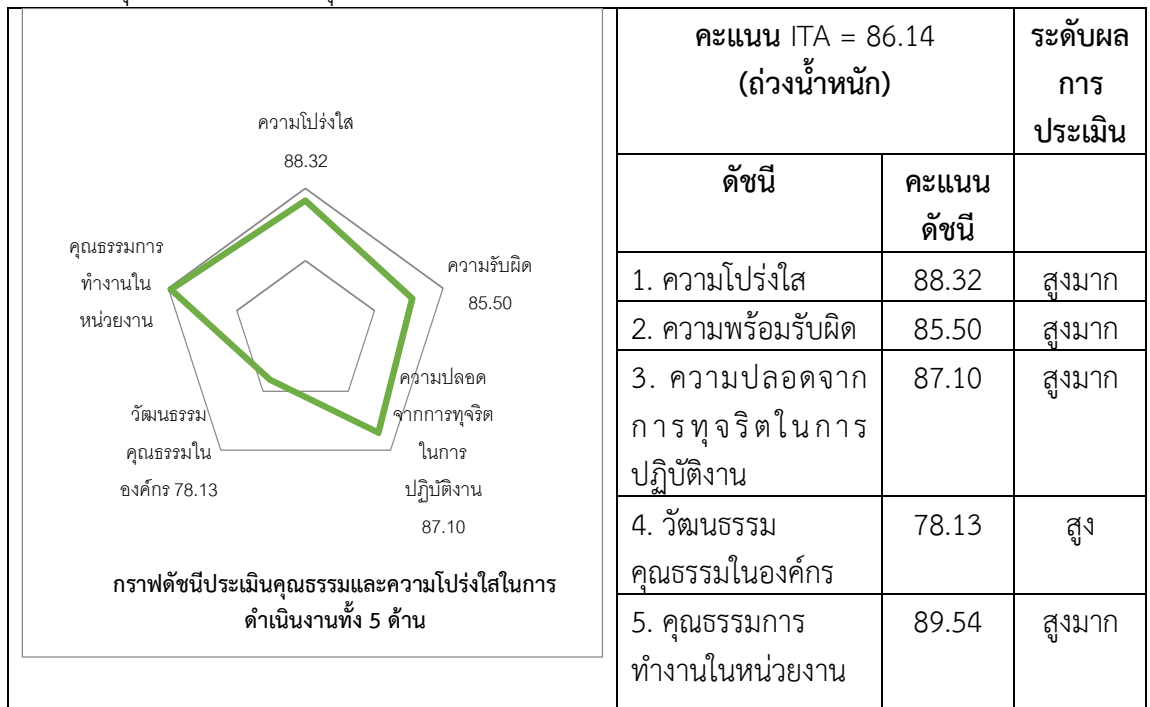

ระดับการศึกษา				
ต่ำกว่าปริญญาตรี	48	50.53	80	80
ปริญญาตรี	42	44.21	20	20
ปริญญาโท	4	4.21	0	0
ปริญญาเอก	1	1.05	0	0
รวม	95	100	100	100
ประเภทหน่วยงาน				
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	95	100		
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ			6	6
เอกชน/ธุรกิจส่วนตัว			20	20
อื่นๆ			74	74
รวม	95	100	100	100
ระยะเวลาการปฏิบัติงานในหน่วยงาน				
ต่ำกว่า 5 ปี	32	33.68		
5-10 ปี	30	31.58		
11-20 ปี	28	29.47		
มากกว่า 20 ปี	5	5.26		
รวม	95	100		

3. ผลการประเมิน (ITA) ของเทศบาลตำบลโซพิสัยทั้ง 5 ดัชนี

การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity & Transparency Assessment: ITA) กรณีเทศบาลตำบลโซพิสัย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 จังหวัดบึงกาฬ โดยภาพรวมได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 86.14 ซึ่งถือว่ามีความคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานในระดับสูง โดยได้คะแนนดัชนีด้านคุณธรรมการทำงานในหน่วยงานสูงที่สุด เท่ากับร้อยละ 89.54 ซึ่งอยู่ในระดับสูงมาก ส่วนดัชนีที่ได้คะแนนต่ำที่สุด คือ ด้านวัฒนธรรมคุณธรรมในองค์กร เท่ากับร้อยละ 78.13 ซึ่งอยู่ในระดับสูง ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 สรุปผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลโซ่พิสัย

เมื่อพิจารณาผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใส (ITA) จำแนกเป็นรายดัชนี พบว่า

1) **ความโปร่งใส (Transparency)** พบว่า เทศบาลตำบลโซ่พิสัย เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความโปร่งใส การมีระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีหรือหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) ด้วยความเป็นธรรมและจริยธรรมในการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ ซึ่งประเมินจากมุมมองความคิดของผู้รับบริการหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (EIT) และจากหลักฐานเชิงประจักษ์ (EBIT) บนพื้นฐานข้อเท็จจริงจากเอกสาร/หลักฐานต่าง ๆ ในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยผลจากการประเมิน พบว่า ได้คะแนน เท่ากับร้อยละ 88.32 จำแนกเป็นตัวชี้วัดและตัวชี้วัดย่อยได้ ดังนี้ (1) การให้เปิดเผยและเข้าถึงข้อมูล ได้คะแนนเท่ากับร้อยละ 90.89 (2) การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้คะแนนเท่ากับร้อยละ 85.75 ดังนั้น เทศบาลตำบลโซ่พิสัย ควรรักษามาตรฐานการทำงานด้านความโปร่งใสไว้และพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

2) **ความพร้อมรับผิด (Accountability)** พบว่า เทศบาลตำบลโซ่พิสัย ได้ปฏิบัติราชการตามภารกิจขององค์กร เจ้าหน้าที่มีความรับผิดชอบตามบทบาทหน้าที่ของตนโดยคำนึงถึงความสำเร็จของงาน โดยประเมินจากมุมมองความคิดของผู้รับบริการหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (EIT) กับจากมุมมองของเจ้าหน้าที่ภายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (IIT) และจากหลักฐานเชิงประจักษ์ (EBIT) บนพื้นฐานข้อเท็จจริงจากเอกสาร/หลักฐานต่าง ๆ ในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลโซ่พิสัย ซึ่งผลจากการประเมินได้คะแนน เท่ากับร้อยละ 85.51 ดังนั้น เทศบาลตำบลโซ่พิสัย ควรรักษามาตรฐานการทำงานที่ดีด้านความพร้อมรับผิดไว้และพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น

3) ความปลอดจากการทุจริตในการปฏิบัติงาน (Corruption - Free) พบว่า เจ้าหน้าที่ในสังกัดเทศบาลตำบลโซ่พิสัย ที่ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความโปร่งใส เป็นไปตามกระบวนการมาตรฐานในระหว่างการส่งมอบบริการหรือขั้นตอนการให้บริการ ไม่เลือกปฏิบัติ ไม่เห็นแก่ผลประโยชน์ส่วนตน กลุ่ม หรือพวกพ้อง โดยวัดจากระดับการรับรู้จาก 3 มุมมอง ได้แก่ การถูกข่มขู่ความคิด การทุจริตต่อหน้าที่ และความปลอดภัยจากการทุจริตเชิงนโยบาย ของมุมมองความคิดของผู้รับบริการหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (EIT) กับจากมุมมองของเจ้าหน้าที่ภายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (IIT) ซึ่งผลจากการประเมินพบว่าได้คะแนน เท่ากับร้อยละ 87.10 จำแนกเป็นตัวชี้วัดและตัวชี้วัดย่อยได้ดังนี้ (1) การถูกข่มขู่ความคิดได้คะแนนเท่ากับร้อยละ 100 (2) การทุจริตต่อหน้าที่ได้คะแนนเท่ากับร้อยละ 83.68 (3) ความปลอดจากการทุจริตเชิงนโยบายได้คะแนนเท่ากับร้อยละ 81.06 ดังนั้น เทศบาลตำบลโซ่พิสัย ควรรักษามาตรฐานการทำงานด้านการปลอดจากการทุจริตไว้และพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

4) วัฒนธรรมคุณธรรมในองค์กร (Integrity Culture) พบว่า เทศบาลตำบลโซ่พิสัย ปฏิบัติราชการตามภารกิจของหน่วยงานที่ยึดหลักคุณธรรมจริยธรรม ตามประมวลจริยธรรม จรรยาวิชาชีพ และมีระบบการต่อต้านการทุจริตอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเห็นได้จากมุมมองของเจ้าหน้าที่ภายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (IIT) และจากหลักฐานเชิงประจักษ์ (EBIT) บนพื้นฐานข้อเท็จจริงจากเอกสาร/หลักฐานต่าง ๆ ซึ่งผลจากการประเมิน ได้คะแนน เท่ากับร้อยละ 78.13 จำแนกเป็นตัวชี้วัดและตัวชี้วัดย่อยได้ ดังนี้ (1) การสร้างวัฒนธรรมสุจริตในหน่วยงานได้คะแนนเท่ากับร้อยละ 91.10 (2) การป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อนได้คะแนนเท่ากับร้อยละ 94.36 (3) การป้องกันและปราบปรามการทุจริตในหน่วยงานได้คะแนนเท่ากับร้อยละ 50.57 ดังนั้น เทศบาลตำบลโซ่พิสัย ควรรักษามาตรฐานการทำงานที่ดีด้านวัฒนธรรมคุณธรรมในองค์กรไว้และพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

5) คุณธรรมการทำงานในหน่วยงาน (Work Integrity) พบว่า เทศบาลตำบลโซ่พิสัยมีการบริหารจัดการที่ดี ยึดระบบคุณธรรมความโปร่งใสในการปฏิบัติงานมุ่งเน้นผลประโยชน์ส่วนรวม ในเรื่องของการบริหารงานบุคคล (Personnel management) การบริหารงบประมาณ (Budget Execution) และความเป็นธรรมในการมอบหมายงาน (Fairness in Work Assignment) โดยประเมินจากมุมมองความคิดของผู้รับบริการหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (EIT) กับจากมุมมองของเจ้าหน้าที่ภายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (IIT) และจากหลักฐานเชิงประจักษ์ (EBIT) บนพื้นฐานข้อเท็จจริงจากเอกสาร/หลักฐานต่าง ๆ ในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งผลจากการประเมินพบว่าได้คะแนน เท่ากับร้อยละ 89.55 จำแนกเป็นตัวชี้วัดและตัวชี้วัดย่อยได้ดังนี้ (1) มาตรฐานและคุณธรรมในการปฏิบัติงานได้คะแนนเท่ากับร้อยละ 90.53 (2) คุณธรรมในการบริหาร ได้คะแนนเท่ากับร้อยละ 89.06 ดังนั้น เทศบาลตำบลโซ่พิสัย ควรรักษามาตรฐานการทำงานที่ดีด้านคุณธรรมการทำงานในหน่วยงานไว้และพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

อภิปรายผล

สถานการณ์ปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบของส่วนราชการ เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมไทยมาอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน และมีแนวโน้มที่จะทวีความรุนแรงและซับซ้อนมากขึ้นเรื่อย ๆ สืบเนื่องมาจากวิวัฒนาการของการทุจริตที่มีรูปแบบที่สลับซับซ้อน ปัญหาการขาดจิตสำนึกในการแยกแยะ ผลประโยชน์ส่วนตนและส่วนรวม ซึ่งปัญหาดังกล่าวทำให้รัฐและประเทศชาติได้รับความเสียหายอย่างร้ายแรง มีการสูญเสียงบประมาณแผ่นดินไปกับการทุจริตที่อาจมีความยากและซับซ้อนต่อการตรวจสอบของหน่วยงาน ที่ทำหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยเฉพาะในโครงการขนาดใหญ่ที่ต้องใช้งบประมาณมาก ส่งผลต่อการพัฒนาประเทศในทุกมิติ ทั้งนี้ ถึงแม้ทุกภาคส่วนในสังคมมีความตื่นตัวและเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตตามบทบาทและภาระหน้าที่ของตนเองเพิ่มมากขึ้น อย่างไรก็ตาม การรับรู้การทุจริตของประเทศไทยยังจำเป็นต้องได้รับการพัฒนา อันสะท้อนได้จากดัชนีการรับรู้การทุจริตของประเทศไทย ที่ถูกจัดให้อยู่ในลำดับที่ 69 จาก 180 ประเทศทั่วโลกในปี พ.ศ. 2560 การแก้ไขปัญหาการทุจริตจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการกำหนดแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างบูรณาการ (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2563) โดยในระยะแรกได้กำหนดให้ภายในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 หน่วยงานที่เข้าร่วมการประเมินคุณธรรมและโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ จำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 จะต้องได้คะแนน 85 คะแนนขึ้นไป (ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง การประกาศแผนการปฏิรูปประเทศ, 2561) สอดคล้องกับแผนการปฏิรูปประเทศ ต้องการให้ประเทศไทยมีระดับคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perception Index : CPI) อยู่ใน 20 อันดับแรกของโลกในปี 2579 มีมาตรการควบคุมกำกับ ติดตาม การบริหารจัดการของหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารภาครัฐให้ประชาชนสามารถเข้าถึงและตรวจสอบได้ ยกกระดานการบังคับใช้มาตรการทางวินัย มาตรการทางปกครอง ปรับปรุงประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมายในกระบวนการยุติธรรม และให้มีกลไกที่เหมาะสมในการประสานงานป้องกันและปราบปรามการทุจริต ประพฤติมิชอบในระดับนโยบายยุทธศาสตร์และการขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์ เพื่อให้ประเทศไทยปลอดทุจริต นอกจากนี้ พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 (พระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี, 2546) ยังได้กำหนดให้การบริหารราชการแผ่นดิน ต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน มีประสิทธิภาพ เกิดความคุ้มค่า มีการปรับปรุงการทำงาน และประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ โดยมาตรา 8 วรรค 2 ระบุว่า การปฏิบัติภารกิจของส่วนราชการต้องเป็นไปโดยความสุจริต สามารถตรวจสอบได้ และมุ่งให้เกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชนทั้งในระดับประเทศและท้องถิ่น

จากผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของภาครัฐ (ITA) กรณีเทศบาลตำบลไชยพิสัย จังหวัดบึงกาฬ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 พบว่า โดยภาพรวมคะแนนคุณธรรมและความโปร่งใส่อยู่นี้อันดับสูงมาก คือ 86.14 คะแนน ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 ผลการประเมิน ITA โดยภาพรวมอยู่ในอันดับสูงมากด้วยเช่นกัน คือ 88.74 (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม

แห่งชาติ, 2563) ซึ่งตั้งแต่ปี พ.ศ. 2561 เป็นต้นมา สำนักงาน ป.ป.ช. มีมติให้ดำเนินการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (ITA) ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศให้เป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 23 มกราคม 2561 โดยให้นำกรอบแนวทางการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (ITA) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 มาเป็นเครื่องมือสำหรับการประเมินองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561) โดยจำแนกออกเป็น 10 ตัวชี้วัด ได้แก่ (1) การปฏิบัติหน้าที่ (2) การใช้งบประมาณ (3) การใช้อำนาจ (4) การใช้ทรัพย์สินของราชการ (5) การแก้ไขปัญหาการทุจริต (6) คุณภาพการดำเนินงาน (7) ประสิทธิภาพการสื่อสาร (8) การปรับปรุงระบบการทำงาน (9) การเปิดเผยข้อมูล และ (10) การป้องกันการทุจริต เพื่อให้การประเมินมีความชัดเจนและครอบคลุมมากยิ่งขึ้น เพราะภารกิจความรับผิดชอบ ความโปร่งใส และการลดการทุจริตและประพฤติมิชอบ ถือเป็นเงื่อนไขสำคัญของการมีประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากรทางราชการ (จรรูวรรณเมณฑกา, 2546) ซึ่งผลคะแนนการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของภาครัฐ (ITA) โดยภาพรวมในระดับประเทศ พบว่า ในปีพ.ศ. 2561 เท่ากับ 68.78 คะแนน พ.ศ. 2562 เท่ากับ 66.74 คะแนน และ พ.ศ. 2563 เท่ากับ 67.9 คะแนน อยู่ในระดับ C เท่านั้น (คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, 2563) ซึ่งถือว่าคะแนน (ITA) ยังต่ำกว่าที่กำหนดไว้ในแผนการปฏิรูปประเทศด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ ที่ต้องการให้หน่วยงานภาครัฐทั่วประเทศยกระดับมาตรฐานการดำเนินงานด้านคุณธรรมและความโปร่งใสให้อยู่ในระดับ A คือ 85 คะแนนขึ้นไป

ดังนั้น ความคาดหวังที่จะยกระดับคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของภาครัฐทั่วประเทศให้อยู่ในระดับ A คือ 85 คะแนนขึ้นไป รัฐบาลจำเป็นต้องกำหนดยุทธศาสตร์ กลไกการทำงานอย่างเป็นระบบ เพื่อสร้างและส่งเสริมจิตสำนึกด้านคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานให้ดียิ่งขึ้น พร้อมกำหนดแนวทางในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ประพฤติมิชอบอย่างจริงจัง อีกทั้งควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในตรวจสอบการดำเนินงานของภาคของภาครัฐในทุกกระดับ เป้าหมายที่ต้องการจะให้ประเทศไทยมีระดับคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perception Index : CPI) อยู่ใน 20 อันดับแรกของโลกในปี 2579 อาจไม่ไกลเกินจริง

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลไชยพิสัย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 สรุปได้ว่า ผลการประเมินผลคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลไชยพิสัย จังหวัดบึงกาฬ ทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านความโปร่งใส ด้านความรับผิดชอบ ด้านความปลอดภัยจากการทุจริตในการปฏิบัติงาน ด้านวัฒนธรรมในองค์กร และด้านความคุณธรรมการทำงานในหน่วยงาน โดยภาพรวมได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 86.14 ซึ่งถือว่ามีความคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานในระดับสูง โดยได้คะแนนดัชนีด้านคุณธรรมการทำงานในหน่วยงานสูงที่สุด เท่ากับร้อยละ

ละ 89.54 ซึ่งอยู่ในระดับสูงมาก ส่วนดัชนีที่ได้คะแนนต่ำที่สุด คือ ด้านวัฒนธรรมคุณธรรมในองค์กร เท่ากับร้อยละ 78.13 ซึ่งอยู่ในระดับสูง

คณะที่ปรึกษามีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1) **ด้านวัฒนธรรมคุณธรรมในองค์กร** มีประเด็นที่ควรปรับปรุงและพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น ตามแต่ละตัวชี้วัด ประกอบด้วยการสร้างวัฒนธรรมสุจริตในหน่วยงาน ควรพิจารณาปรับปรุงในตัวชี้วัดย่อยด้านการสืบทอดวัฒนธรรมสุจริต ควรปรับปรุงการจัดการเอกสารและแบบสำรวจเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายในตามภารกิจหลัก

2) **ด้านความพร้อมรับผิด** มีประเด็นที่ควรปรับปรุงและพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น ตามแต่ละตัวชี้วัด ประกอบด้วยความพร้อมรับผิด ควรพิจารณาปรับปรุงในตัวชี้วัดย่อย ด้านความพร้อมรับผิดในการปฏิบัติงาน ควรปรับปรุงการจัดการเอกสารและแบบสำรวจเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายในและแบบสำรวจเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอก

เอกสารอ้างอิง

- คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ. (2563). *การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563*. กรุงเทพมหานคร : สำนักประเมินคุณธรรมและความโปร่งใส.
- จารุวรรณ เมณฑกา. (2546). ความโปร่งใส (Transparency) ในการดำเนินงานภาครัฐ. *วารสารผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา*, 2(1), 39-47.
- ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง การประกาศแผนการปฏิรูปประเทศ. (2561). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 135 ตอนที่ 24 ก หน้า 36 (6 เมษายน 2561).
- พระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี. (2546). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่มที่ 120 ตอนที่ 100 ก หน้า 3 (9 ตุลาคม 2546).
- พัชรา สินลอยมาและคณะ. (2560). *คู่มือการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 สำหรับหน่วยงานกลุ่มเป้าหมายที่สำนักงานป.ป.ท. รับผิดชอบการประเมิน (หน่วยงานระดับกรม/หน่วยงานระดับจังหวัด)*.
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ. (2560). *คู่มือการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ ประจำปีงบประมาณ 2560*. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์ประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐ.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2561). *คู่มือการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. เรียกใช้เมื่อ 8 กุมภาพันธ์ 2563 จาก http://nongwank.go.th/news-detail_1311_14027.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2562). *แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (21) ประเด็น การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ (พ.ศ. 2561 – 2580)*. เรียกใช้เมื่อ 5 มีนาคม 2563 จาก <https://bit.ly/3BU47Er>.